Region Stockholm

Diarienummer
RS 2024-0503

Riktlinje

Program för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare

Gäller för Region Stockholm

Innehållsförteckning

1. Inledning 2

1.1 Syfte 2

1.2 Tillämpning 2

2. Program för verksamhet som utförs av privata utförare 3

2.1 Mål och riktlinjer samt uppföljning 3

2.2 Allmänhetens rätt till insyn i privata utförares verksamhet 4

1. Inledning

När kommunala angelägenheter utförs av privata utförare ska regionfullmäktige enligt kommunallagen (2017:725) för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer som gäller för samtliga utförare av sådana angelägenheter. Programmet ska även ange hur regionfullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet ska tillgodoses.

1.1 Syfte

Inom flera verksamhetsområden ingår Region Stockholms nämnder och bolag avtal med privata utförare. En privat utförare definieras här som en juridisk person eller en enskild individ som ansvarar för skötseln av en verksamhet vilket omfattar kommunala angelägenheter enligt kommunallagen. Detta kan inkludera privata företag, idéburna organisationer, stiftelser eller föreningar.

Syftet med programmet är att förbättra kontrollen och uppföljningen av privata utförare samt att stärka allmänhetens insyn i offentligt finansierad verksamhet. Programmet ska även omfatta utförare i egen regi inom de verksamhetsområden där privata aktörer är verksamma. Syftet är att säkerställa så likvärdiga villkor som möjligt för både privata och offentliga utförare.

1.2 Tillämpning

Detta program ska tillämpas av de nämnder och bolag i Region Stockholm som har överlämnat utförandet av en kommunal angelägenhet till en privat utförare och det gäller då för alla utförare inom det aktuella verksamhetsområdet. Med kommunal angelägenhet avses sådan verksamhet som åligger Region Stockholms ansvar enligt lag, exempelvis hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik (kärnverksamhet). Programmet tillämpas därför i huvudsak av de nämnder inom Region Stockholm som beställer (avtalar om) tjänster från privata utförare av kärnverksamhet. I programmet används verksamhet i betydelsen kommunal angelägenhet.

Formellt överlämnas verksamhet till privata utförare genom avtal efter offentlig upphandling enligt någon av upphandlingslagarna; lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) eller lagen om valfrihetssystem (LOV). Det kan finnas andra sätt att avtala om uppdrag, och programmet ska användas även i sådana situationer.

Mål och riktlinjer för, samt uppföljning av, sådan verksamhet som överlämnats till privata utförare och motsvarande verksamhet i egen regi behöver dock inte alltid var exakt desamma. Skillnader kan i vissa fall vara sakligt motiverade. Om ingen verksamhet har överlämnats till en privat utförare inom ett verksamhetsområde behöver programmet inte tillämpas. Efterlevnaden av programmet ska följas upp enligt Region Stockholms ordinarie uppföljningsprocess.

2. Program för verksamhet som utförs av privata utförare

Region Stockholm är huvudman för all sin verksamhet oavsett vem som utför den. Även när Region Stockholm har överlåtit ansvaret för en verksamhet till en privat aktör, kvarstår huvudmannaansvaret. Detta innebär även att följa upp och kontrollera den verksamhet som har överlämnats till en annan utförare.

Uppföljning är särskilt viktig för samhällsviktig verksamhet och för verksamhet som direkt riktar sig till och rör invånarna.

2.1 Mål och riktlinjer samt uppföljning

Innehållet i detta program utgår från den styrning som gäller för alla nämnder och bolag inom Region Stockholm. I Region Stockholms budget fastställer regionfullmäktige mål och ekonomiska förutsättningar inklusive ekonomiska resultatkrav. Region Stockholms koncernövergripande styrande dokument styr och vägleder hur verksamheten ska bedrivas och utvecklas samt fastställer ansvar och befogenheter. Nämnder och bolag har ett helhetsansvar för en systematisk och transparent verksamhetsstyrning enligt Region Stockholms ledningsprocess.

Nämnder och bolag ska utforma avtal med privata utförare på ett sådant sätt att de bidrar till att uppnå Region Stockholms övergripande mål, och så att de inkluderar relevanta krav från de styrande dokument som är aktuella för verksamhetsområdet. I avtal med en privat utförare ska uppdraget tydliggöras och att verksamheten ska bedrivas enligt gällande lagar, förordningar och föreskrifter. För verksamheter i egen regi specificeras motsvarande uppdrag i avtal och överenskommelser, eller vårduppdrag som regionfullmäktige beslutar om. Hur uppföljning kommer att ske, med vilken frekvens och metod samt hur eventuella brister ska hanteras behöver också tydliggöras.

Nämnder och bolag ska i uppföljningen av verksamhet utförd av en privat utförare utgå från det avtal som har tecknats med den privata utföraren. På motsvarande sätt ska uppföljningen av en verksamhet i egen regi utgå från avtalet eller överenskommelsen alternativt det uppdrag som regionfullmäktige fastställt. Uppföljningen ska planeras, och genomföras, utifrån identifierade risker och relevanta prioriteringar. Syftet med uppföljningen är att säkerställa att den skattefinansierade verksamheten bedrivs med god kvalitet, och att risk för störningar i samhällsviktiga verksamheter samt oegentligheter motverkas.

2.2 Allmänhetens rätt till insyn i privata utförares verksamhet

Nämnder och bolag ska i avtal med en privat utförare se till att det är möjligt att ta del av tillräcklig information så att allmänheten insyn i verksamheten kan tillgodoses.

För att säkerställa tillräcklig information för allmänhetens insyn ska nämnder och bolag i avtal med en privat utförare reglera rätten att utföra revisioner och inspektioner i utförarens verksamhet och vid behov även hos underleverantörer. Tillträde och tillgång till utförarens lokaler och personal samt tillgång till data, system (exempelvis bokföring) och handlingar (exempelvis journalhandlingar) som hör till uppdraget behöver också säkerställas. I avtalet med den privata utföraren är det också viktigt att reglera att denne ska bistå med all den information som är nödvändig för att nämnden eller bolaget ska uppfylla kravet om allmänhetens insyn enligt kommunallagen. Detta eftersom det i förväg inte alltid är känt vilken information som kan visa sig vara nödvändig.

Nämnden/bolaget ska även säkerställa att det i avtal regleras att nämnden/bolaget äger rätt att publicera resultatet av uppföljningen för allmänheten. Syftet är att stimulera öppna jämförelser, erfarenhetsutbyte, kvalitets- och förbättringsarbete samt att ge underlag för eventuell ranking av utförare. Nämnder och bolag ska sträva efter att den privata utföraren ska kunna lämna informationen digitalt.